

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Initiatiefvoorstel 'Provinciaal onderzoek investeringsmogelijkheden versnelling Energietransitie'	TELEFOONNUMMER	+31636570509
		E-MAILADRES	roelof.mulder@provincie-utrecht.nl
DATUM	21-02-2023	DOMEIN/OPGAVE	SLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-279699493-40028	TEAM	PL1
VAN	Roelof Mulder	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen
BIJLAGEN	1 Onderzoeksrapportage Financieel instrumentarium voor effectieve versnelling van de energietransitie in de Provincie Utrecht 2 Aanbiedingsbrief management summary 3 Addendum bij onderzoeksrapportage (volgt eind februari)		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Op initiatief van uw Staten heeft een onderzoek plaatsgevonden naar investeringsmogelijkheden die de Provincie Utrecht heeft om de energietransitie te versnellen. Het onderzoek is afgerond en het rapport en de managementsamenvatting worden nu aan Provinciale Staten aangeboden.

Inleiding:

Op 29 juni 2022 hebben Provinciale Staten het initiatiefvoorstel 'Provinciaal onderzoek investeringsmogelijkheden versnelling Energietransitie' aangenomen. Onderzocht moet worden of en hoe aanvullend financieel instrumentarium de energietransitie kan versnellen. Op 22 augustus 2022 is de marktuitvraag met uw Staten gedeeld. De opdracht is verleend aan Fakton Energy en TNO en de onderzoeksrapportage is nu opgeleverd. Daarnaast wordt nog een addendum opgeleverd waarin de externe financieringsopties en de governance van het geadviseerde instrumentarium worden uitgewerkt. Wij zullen dit toezenden zodra dit gereed is.

Opzet van het onderzoek

Om te onderzoeken welke thema's binnen de energietransitie onvoldoende op snelheid zijn is gebruikt gemaakt van interviews en toekomstscenario's van TNO tot 2050. De scenario's zijn uiteenlopende beelden van hoe de toekomst eruit zou kunnen zien. De scenario's zijn geen blauwdruk voor de toekomst of een keuzemenu voor beleid, maar zijn een middel om te onderzoeken welke thema's binnen de energietransitie onvoldoende op snelheid zijn door financiële knelpunten. Het onderzoek richt zich op de thema's opwek, infrastructuur, verbruik en systeemflexibiliteit. Vervolgens is gezocht naar effectieve financiële instrumenten die de knelpunten weg kunnen nemen of de knelpunten kunnen verminderen. Daarbij is gefocust op combinaties van transitithema's en financiële instrumenten die passend zijn bij de rol die de Provincie Utrecht heeft in relatie tot de Europese, nationale en lokale overheid en ten opzichte van marktpartijen. De uitkomsten zijn getoetst in een klankbordsessie met externe stakeholders uit de publieke sector, de Bank Nederlandse Gemeenten, Stedin en lokale energiecoöperaties. Na

toepassing van een afwegingskader, waarin ook de rol voor de provincie is getoetst, wordt een set aan instrumenten geadviseerd. De uitwerking van de dekking en de governance van de geselecteerde instrumenten wordt in het addendum uitgewerkt.

Het onderzoek geeft aan met welke investeringen de energietransitie versneld kan worden. Provinciale Staten hebben Gedeputeerde Staten verzocht in eerste instantie uit te gaan van een investeringsbedrag van € 80 miljoen en in het onderzoek mee te nemen welke omvang passend is en wat het effect van de investeringen is. Hierbij is door u de ruimte geboden om scenario's te hanteren voor wat betreft omvang (€ 40 miljoen, € 80 miljoen, € 120 miljoen) en dekking van de investeringen. Het onderzoek richt zich uitsluitend op het oplossen van financiële knelpunten en laat andere knelpunten buiten beschouwing.

Uitkomsten van het onderzoek:

Het rapport formuleert mogelijkheden voor aanvullende financiële instrumenten bij de volgende systemische knelpunten:

1. aanleg, beheer en onderhoud en exploitatie van transportleidingen en lokale warmtenetten
2. verduurzaming van de gebouwde omgeving door grootschalige isolatie aanpak
3. toepassen van thermische zonnepanelen (PVT) door vastgoedeigenaren
4. opslag van elektriciteit en gebruik van energiehubs voor flexibiliteit in het elektriciteitsnet
5. distributie en opslag van groengas

Per systemisch knelpunt reikt het rapport het best passend financieel instrumentarium aan dat varieert van het geven van een subsidie, tot het volledig in eigen beheer organiseren van de systeemoplossing. Het betreft een mix van revolverende en niet (volledig) revolverende instrumenten die de komende tien jaar ingezet kunnen worden. Het rapport beschrijft hoe deze 5 opties die de energietransitie kunnen versnellen en geeft inzicht in de benodigde investeringen en de verwachte versnellings-effecten.

Bij de uitvoering van het onderzoek is door de respondenten herhaaldelijk aangegeven dat het inzetten van financiële instrumenten alleen effectief kan zijn als ook aan andere randvoorwaarden kan worden voldaan. Belangrijkste aspecten daarbij zijn het beschikbaar hebben van mensen met kennis en kunde op gebied van techniek, organisatie, draagvlak, wetgeving en financiën bij de provincie en haar partners. Ook beschikbaarheid van grondstoffen, productiemiddelen en fysieke ruimte bijvoorbeeld voor opwek, opslag, installaties en netwerken is een belangrijke randvoorwaarde.

De energiemarkt is op veel fronten erg dynamisch: energieprijzen fluctueren, er ontstaan nieuwe inzichten uit pilots, er bestaat nog onzekerheid over financieel instrumentarium vanuit het Rijk en er zijn innovaties die grote impact kunnen hebben op het toekomstige energiesysteem. Daarom wordt in het rapport geadviseerd om bij het gebruik van dit rapport bij de beleidsvorming en de uitwerking van de adviezen, een check op actuele ontwikkelingen uit te voeren.

Tijdens uw vergadering van 8 februari 2023 is "Actualiteitenmotie 5 Energie" aangenomen. In het uitgevoerde onderzoek zijn de mogelijkheden voor een provinciaal energiebedrijf niet integraal onderzocht. Wel wordt door de onderzoekers aangegeven dat er mogelijkheden zijn voor het financieren van duurzame energieopwekking. Conform onze toezegging wordt de "Actualiteitenmotie 5 Energie" verder opgepakt in de verkenning die naar aanleiding van de "Motie 58a Iedereen kan meedoen" en "Motie 59a Coöperatief provinciaal eigendom" wordt uitgevoerd.

Vervolprocedure:

Op 22 februari zal een informatiesessie plaatsvinden voor statenleden. In deze informatiesessie zal het rapport formeel overhandigd worden en zullen de uitkomsten van de studie gepresenteerd worden door het consortium Fakton/TNO. Ook is er dan ruimte voor technische vragen. Het addendum met de uitwerking van financieringsconstructies en governance wordt naar verwachting eind februari nagezonden.

Het is aan de nieuwe Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten om een keuze te maken uit de aangereikte opties uit het onderzoek. Om te bepalen of en welke investeringen worden gedaan en op welke wijze de benodigde middelen beschikbaar worden gesteld, kan het addendum en een ambtelijke verdiepingsslag op de haalbaarheid van de aangeboden opties, behulpzaam zijn.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen